

***Erfaringer med lokal klimapolitikk I Sverige og
eit kritisk blikk på Sogn og Fjordane***

30 sept 2008

Katarina Eckerberg

Professor i offentlig förvaltning, Umeå universitet

samt

Deputy Director SEI

Svensk klimatpolitik och klimatanpassningspolitik

- Tradition av aktiv Lokal Agenda 21 och kommunal miljöpolitik, samt statligt stöd genom flera energiprogram under 1990-talet
- Massiva insatser under ett 10-tal år:
- Lokala investeringsprogrammet för hållbar utveckling (LIP) 1998-2002: 6 miljarder kr från staten + lokalt Tot 24 miljarder kr
- Klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) 2003-2008: 2 miljarder kr från staten + lokalt Tot 8 miljarder kr

Svensk klimatpolitik...

- Ny satsning: Hållbara städer 2009-2010 Tot 340 milj kr
- Nationell politik: Klimat- och sårbarhetsutredningen 2007
- Klimatkommunerna – 20 tal kommuner har klimatcoach med stöd från Naturvårdsverket, men många kommuner saknar ännu ett strategiskt klimatarbete
- Uthållig kommun – 60 tal kommuner med stöd från Energimyndigheten 2008-2011
- Men från 2008 *minskar* statliga bidrag för klimatarbete till kommunerna med runt 750 Mkr per år

Svensk klimatanpassningspolitik...

- **Klimatanpassningsportalen** (Internet):
ger information och idéer

Samarbete mellan

SMHI, Energimyndigheten, Boverket,
Räddningsverket, Naturvårdsverket

*Men ännu inte genomfört planer på läns- och
kommunnivå!*

”Kritisk blick” på Sogn og Fjordanes klimastrategi och handlingsplan

- Ambitiöst och inkluderande planarbete; demokratisk process
- Åtgärder inom många sektorer; integration av klimatfrågan i verksamheten
- Sätter press på formering av nationell politik
- Kan skapa momentum för handling: erfarenhetsutbyte och inspiration mellan kommuner och fylker

”Kritisk blick”....

- Inga specifika målangivelser i tid och rum
- System för uppföljning?
- Vissa mål leder inte framåt, ex allmänna om kunskap m.m.
- Ansvariga för genomförandet pekas inte alltid tydligt ut: hur skapas ägarskap och vad händer om inget sker?
- Kräver kompetens och resurser på lokal nivå för genomförandet
- Stöd från nationell nivå?

”Kritisk blick”....

- Några myter om klimatteffekter som förs vidare i handlingsprogrammet:
 - Skogsplantering \neq klimatvänligt, naturskog betydligt mer CO₂-upptag än kulturskog!
 - Lokal produktion/ekologisk odling \neq inte alltid klimatvänligt
 - Vattenkraftutbyggnad \neq inte alltid miljövänligt, irreversibilitet! Till skillnad från ex vindkraft

Lokal Agenda 21: Faktorer för framgång

Nationell nivå

- **Nationellt stöd (kampanjer, nätverk, information)**
- **Statliga bidrag**
- **Stödjande strukturer (lagar, bidrag, politiskt stöd)**

Kommunnivå

- **Personal för A21 inom förvaltningen**
- **Lokala/regionala nätverk**
- **Samarbete utom kommungränserna**
- **Partnerskapsprojekt**
- **Eldsjälar**
- **Upplevda hot**

Stöd till genomförandeprocessen (klimat)

- bred **folkbildning**
- transparens, ansvarsutkrävning och **brett deltagande**
- slut på bidrag som motverkar klimatåtgärder
- **sektorsintegrering**: uppmuntra positiva synergieffekter
- utveckling och ökad tillämpning av **miljöteknologi**
- nya **systemlösningar**: ex nya drivmedel m.m.
- frivilliga avtal med industrin
- **forskning** om klimatsystem och dess koppling till sociala system, åtgärder och känslighetsanalyser
- stöd till **anpassning** av sociala system till

Principer för målstyrning

- Utveckling av mätbara och specifika mål med tidsangivelser om när målet ska uppnås
- Involvering av aktörer på olika nivåer i formulering av mål och i deras gradvisa specificering i olika delmål
- Val av metoder för att uppnå målen ska göras av de aktörer som ansvarar för genomförandet
- Målen måste följas upp och utvärderas
- Framgångsrik måluppfyllelse måste premieras
- Stöd från ledningen måste finnas
- Kompetensområden och ansvar för uppföljningen måste specificeras

Argument för målstyrning

- Skapar flexibilitet och ökat utrymme för kreativitet
- Ger ökad lokal autonomi
- Ger möjlighet att skapa ”verkligt” konsumentinflytande och/eller medborgarinflytande
- Kompetenser på olika nivåer inom organisationer kan användas på bästa sätt
- Ger ökad effektivitet genom kortare beslutsvägar och bättre användning av befintliga resurser

Problem med målstyrning

- Målkonflikter är vanliga
- Svårigheter med målhierarkier och formulering av delmål
- Orsak-verkan samband ofta oklara
- Målen har (oönskade/oförutsedda) sidoeffekter
- Mätbarhet
- Deltagande i målformulering
- Belöningssystem
- Motstånd inom organisationens ledning
- Ansvar och kompetenser är oklara/överlappar inte

Frågor att ställa om styrning:

- Effektivitet? I vilken utsträckning kommer detta styrmedel att leda till att målet uppnås och med vilka insatser?
- Legitimitet? I vilken grad accepteras en viss miljöpolicy av medborgarna och deras organisationer?

Deltagande är en väg att öka både effektivitet och legitimitet